

הארט השבת

אמרים פנינים וסיפורים על פרשת השבוע

פרשת תרומה

תשפ"ג

גיליון 151

א לעבטיגער שפּת

מאת הרב יהודה צבי שפירא רב המוסדות

בנין המשכן כפי יכלתנו

פניני פרשה

"ויקחו לי תרומה" (כ"ה ב')

בדברי הימדרש' (מד"ר) שפסוק זה סובב והולך על: **התורה: הה"ד: 'כי לקח טוב נתתי לכם תורת על תעזבו.**

וכן הוא בליקוטי מוהר"ן (תורה סי'): 'תרומה הוא אותיות: תורה מ', התורה שניתנה במ' יום'.

ולהבין הקשר בין 'תורה' ל'תרומה', הוא בכמה אופנים.

עיקר לימוד התורה הוא על מנת ללמדה, ובדברי רבנו (ליקוטי מ"ח): **שעיקר קיומו של הדעת, הוא ע"י בחינת חסד, שצריך ללמד חכמתו לאחרים, ולקרבים תחת כנפי השכינה. בבחינת (משלי ל"א): "ותורת חסד על לשונה",** ואמרו חז"ל (סוכה מ"ט:): **'זה הלומד על מנת ללמדה'.** וזהו בכאן ענינו של: **'תרומה' בתורה – ללמדה לאחרים.**

ועוד: בדברי חז"ל (ב"מ פה). **'כל המלמד את בן חברו תורה זוכה ויושב בישיבה של מעלה,** שנאמר: **אם תשוב ואשיבך לפני תעמוד'.** וכל המלמד את בן עם הארץ תורה, אפילו הקב"ה גוזר גזירה מבטלה בשבילו, שנאמר: **'ואם תוציא יקר מזולל כפי תהיה'.** וזה: **'ויקחו לי תרומה'** שע"י תרומה בתורה – ללמדה לאחרים, מתחברים כביכול לענינו של: **'ויקחו לי'.** **כן אפ"ל:** על עמל התורה, והוא ע"י הפסוק: **'אם בחוקתי תלכו', שתהיו עמלים בתורה.** שבלמוד התורה יש להתמסר כל כולו **ב'בחוקתי'** של הקב"ה. וזה: **'ויקחו לי'**, להתמסר להקב"ה בתורה, עמל התורה.

ועוד יש לומר: בדברי רש"י: **'לי לשמי'**, שרומז על: לימוד תורה **'לשמה'.** וכבר אמרו (ברכות יז:): **'שמתוך שלא לשמה בא לשמה'**, וכל לימוד חשוב לפניו, וזה: **'מכל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי'.** אך העיקר שיהיה לו רצון להגיד **'לשמה'**, וכדברי רש"י על: **'ידבנו לבו'**, לשון; רצון טוב.

"אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי" (כ"ה ג)

'לבו' – רחמנא ליבא בעי. 'אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוון לבו לשמים' (מנחות ק"י).

"אשר ידבנו לבו" (כ"ה ג)

בדברי רש"י: **'והוא לשון רצון טוב'.** כהקדמה לבניית המשכן, משכן האדם, יש להקדים את הרצון הטוב לכן שהוא הכללי, וכדברי רבנו (ליקוטי מ"א) שהתהוות הנפש הוא ע"י הרצון. והא: **'תיקונא דגופא כתיקונא דמשכנא'** (הקדמת תיקוני זוהר יג)

"ויקחו לי תרומה" (כ"ה ג)

בדברי רש"י: **'לי לשמי'.** 'לי בגמטריא מ', ובדברי רבינו (תורה י"ז): **'מ"ם' הוא כנגד ארבע עולמות'.** והן ידוע **בכתבי האר"י** שארבעה העולמות מרומזים בפסוק: **'כל הקרא בשמי לכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו'.** אך **בשמי – אצילות. בראתיו – בריאה.**

לעשותו", היינו כי אין הקב"ה בא בטרוניה עם ברותיו, ואין הקב"ה חפץ מהאדם שיעלה לשמים, דהיינו שיעשה עבודות גבוהות דווקא מה שאין בכוחו לעשות, רק הש"י חפץ מהאדם שיעשה מה שאפשר לו לפי מדרגתו, דהיינו שילך מדרגא לדרגא, בבחינת: "סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה", שצריכים לילך מדרגא לדרגא... דהיינו שימשוך עצמו מעט מעט, כמו שאנו מבקשים בכל בוקר "שתרגילנו בתורתך" שתרגילנו דייקא.

המשכן הפרטי כציוור מעשה בראשית

ובניית המשכן מלמדנו על כלל שאר עבודתנו, וכדבריו בהקדמת 'תיקוני זוהר' (יג). שמאריך לפרש על מעשה המשכן וכליו, שהם ציורי 'השכינה' של מעלה ומטה. ובהמשך דבריו: **'תיקונא דגופא כתיקונא דמשכנא'.** ובדברי מוהר"ת (הלכות רבית א): **'כי המשכן וכליו היו כלולים מכל המדרגות שבכל ישראל, שכלולים בקומת אדם כידוע... והמשכן היה בבחינת קומת אדם, כמ"ש בזה"ק: ציורא דמשכנא כציורא דאדם'.**

ובבניית משכן זה – היה חלק לכל עם ישראל בשורש בנייתו: **'כי המשכן נבנה מכל הטוב שנתברר מכל אחד מישראל, שזהו בחינת: "זהב וכסף ונחשת ותכלת וארגמן ותולעת שני וכו" – שהביא כל אחד ואחד כפי הנקודה טובה שלו. כי זהב וכסף ונחשת ותכלת הם בחינת הגוונים עילאין, שהם בחינת הטוב שיש בכל אחד מישראל, שזהו בחינת: "ישראל אשר בך אתפאר" שהם כלולים מגוונים סגיאין, היינו הנקודות טובות שיש בכל אחד מישראל, נקודה טובה אפילו בפחותים שבהם מה שאין בחבירו, כמבואר (ליקו"מ לד). והשם יתברך מתפאר בהם. וזה בחינת הגוונים שהיו בבית המקדש... שהביא כל אחד מנדבת לבו הטוב. כי שם היו כלולים כל הנקודות טובות, שהם בחינת גוונים עילאין שיש בכל אחד מישראל' (ליקוטי הלכות השכמת הבוקר א ד).**

בבניית המשכן ובכלל מלאכת הקמתו – ביקש הקב"ה מכל אחד בתרומתו – מה שהם יכולים ומסוגלים. שמלמדנו על בנין האדם, עבודתו, מטלתו ותפקידו, שדורשים הימנו רק כפי יכולתו ולא יותר, מה שהוא כן יכול, ולא מה שלא. וזאת נעשה וגם נצלחי – לבנות משכננו להשראת השכינה, מכל הטוב שיש לנו.

שירת הפרשה

"ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם"
מְצוּי הַמְשֻׁכָּן לְלִמְד אֲנִי לְדוֹרוֹת עוֹלָם.

כָּל אֶחָד כְּפִי יִכְלְתוּ הוּא - הָרִים תְּרוּמָה
כִּי רַק מָה שֶׁהוּא מְסַגֵּל בְּאֵה הַבְּקֻשָּׁה.

לֹא מִתְבַּקְּשִׁים לְהָרִים הַסֵּלַע הַכָּבֵד מִשְׁלָם
נִעְלָהוּ לְאַחַר שֶׁנִּפְוָרְרָהוּ - אוֹמְרֵ הַחֶקֶם.

"לא בשמים היא לאמר מי יעלה לנו השמימה"
נִעְשָׂה אֶת הַמְּסַגֵּל לָנוּ, כִּי אֵין ה' בְּאֵ בְטְרוּנְגָה.

על הפסוק: **"ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם"**, אומר ה'פסיקתא': **'בשעה שאמר הקב"ה למשה: 'ועשו לי מקדש', נזדעזע משה, ואמר: איך יכול האדם לעשות בית להקב"ה, והלא כתוב: 'הנה השמים ושמי השמים ושמי השמים לא יכלולך', אמר לו הקב"ה: לא לפי כוחי אני מבקש, אלא לפי כוחם; עשרים קרש בצפון, ועשרים קרש בדרום ושמונה במערב.**

ובשעה שאמר: **'את קרבני לחמי'**, אמר משה: **'אם מכניס אני את כל החיות שבעולם יש בהן העלאה? או כל העצים שבעולם יש בהן הבערה אחת? א"ל הקב"ה: לא כשם שאתה סבור, אלא: את הכבש האחד תעשה בבוקר'.**

ובשעה שאמר: **'ונתנו איש כופר נפשו'.** אמר משה: **מי יוכל ליתן פדיון נפשו? 'אח לא פדה יפדה איש, ויקר פדיון נפשם', אמר לו הקב"ה: 'לא כשם שאתה סבור, אלא זה יתנו מחצית השקל בשקל הקודש'.**

בכוח הרצונות הטובים

עוד מדברי המדרש על בניית המשכן (מדרש רבא): **'בשעה שאמר הקב"ה למשה על עסקי המשכן, אמר לפניו: ריבונו של עולם, יכולין הם לעשות? אמר לו הקב"ה, אפילו אחד מישראל יכול לעשותו, שנאמר: מאת כל איש אשר ידבנו לבו'.**

'ידבנו לבו', כותב רש"י: **הוא מלשון: 'רצון טוב'.** שזה מה שהיו נצרכים במלאכת המשכן – רצונות וכיסופים, שבכוחם אפשר להגיע לכלל הדברים הטובים, כמובא באריכות על גודל מעלתם.

לפוצץ את האבן וכך להעלותו

וכן נשא רבינו משלו; היה פעם מלך ששלח את בנו למרחקים ללמוד חכמה ותבונה, עם תום סיום הלימודים כשחזר לביתו, ביקש הימנו אביו; שגרים אבן גדולה, כאבני הריחים, ויעלהו לעליית הבית.

כל כמה שהבן התאמץ וניסה להגביה את האבן הכבדה, לא עלתה בידו משימה קשה זו, וזאת לבד מתוספת צערו על שאינו יכול למלאות רצון המלך. לאחר ניסיונותיו המרובים שלא צלחו – אמר לו אביו: היעלה על דעתך, שאצווה לך דבר כבד כזה, לקחת אבן כאבני הריחים ולהגביהו עד לעלית הבית? לא, אין כוונתי לך. רצוני היה שתיקח פטיש חזק, תכה על האבן ותפוצץ אותו לרסיסי אבנים, וכך תוכל להגביהו וגם להעלותו אל העלייה.

אכן כן; לא מבקשים מעמנו מה שאיננו יכולים ומסוגלים, אלא מה שאנו כן יכולים. גם את לב האבן – סיים רבינו את משלו, יכולים אנו לשברו בדיבורים טובים, ולהעלותו אל אבינו שבשמים.

כי קרוב אליך הדבר מאד

על הפסוק (דברים ל): **"לא בשמים היא לאמר מי יעלה לנו השמימה ויקחנה לנו"** כותב מוהר"ת: (תרג"מ ט:): **'התורה הקדושה המורה לנו דרך החיים הזהירה לנו: לא בשמים הוא, כי אין הקב"ה בא בטרוניה עם ברותיו, ולא ניתנה תורה למלאכי השרת. כלומר; שאין הדבר כמו שנדמה לך שאין אתה יכול לעבוד הם יתברך, כי אם כשתעלה שמים, שתעשה עבודות שאין בידך לעשות, שהם גבוהים ממך כגבוה שמים. וסיים המקרא: "כי קרוב אליך הדבר מאד בפין ובלבבך**

המשך פניני פרישה

סיפורים מאירים

סיפורי פרישה בנושאת רביה"ק מוהר"ן מברסלב ותלמידיו זשי"ע

'מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי' (שמות כה ב)

הצדקות שפוזרו מעיר טרְהוויץ !

היה זה בשנת תרכ"ו, שופץ ונבנה מחדש בנין ה'קלויז' שב"אומאן", שנבנה בשנת תקצ"ב - ע"י מוהר"ני"מ מע"עיס', וכעת נבנה מחדש ברוב פאר באבני גזית.

הבניה והשכלול מחדש נעשה בהשתדלותו המרובה של החסיד רבי סענדר טרהוויצער - שהיה ראש העוסקים בבנינו של בניית ה'קלויז'.

לרבי סענדר היה לו כוח השפעה להפליא, ומסופר, כשהלך להתרים עבור בנין הקלויז מחדש, הושפעו כל כך מדבריו שיצאו מהלב - עד שהיו מפטירים ואומרים לו: "קח כמה שתראה".

והיה זה כשבא אל רבי אברהם בעריניו - וכד רבנו - להתירמו למטרה נעלה זו, אמר לו: "תנו מעות בשביל בית הכנסת של סבכס", "אָיט געלד פאר אַינער זײַדנײַט שוהל", ונתן לו סכום חשוב, אולם רבי סנדר לא הסתפק בכך - ולא רצה לקחתו, והוסיף רבי אברהם בעריניו עוד מצדקתו על תרומתו, ושוב לא אבה רבי סנדר לקחתו, והוסיף עוד, עד שנתן 'אלף רענדלאך' שהיה שווה לסכום של 'שלושת אלפים רובלי' - הון עתק בימים ההם, תפסו רבי סענדר בידיו ונשקם, באמרו אליו: "אשרי האידים שנותנים אלף רענדלאך עבור ענין רבנו", 'וואויל זענען די הענט וואס גיבן טויזנט רענדלאך פארן רעגניס זאך..."

רבי סנדר בעצמו שהיה גר בעיר טרהוויץ, הייתה לו חבורה של עבודת השם - שעמד בראשה, חבורה זו הצטיינה בייחוד - באחדות ואהבה שביניהם. מנהגם היה, שהפרישו מכספם לקופה כללית שמשם התפרנסו כולם. כן היה להם בשותפות ארון מיוחד של בגדים, וכל אחד שהיה חסר לו איזה מלבוש, היה ניגש לארון מיוחד זה, ובחר לו מה שהיה חסר לו.

וכך שחו בשבח החסידים שמעיר טרהוויץ, שיש להם 'לב פתוח בעבודת ה' יתברך, וכן 'כיס' פתוח לצדקה, מרוב נתינת הצדקה שהיה בחבורתם. ועד זאת הוסיפו ואמרו: שהחסידים מטרווהיץ מפרישים כל כך הרבה מעות צדקה, ואין מחלקים "מעשר" מממונם, אלא משאירים מעשר לעצמם, ומחלקים שאר ממונם לצדקה.

ורבי סענדר בעצמו, 'ראש החבורה' שהיה מהדר במצות הצדקה, לא היה אוכל כי אם לחם ו'קוואס' - חמיצה העשויה משלק, כשכל ממונו הנשאר היה מפריש לצדקה.

והיה זה פעם בערב פסח, שלח לרבי הירץ שטרנהרץ - סך של "עשרים ושלושה רובלים..." לכבוד האוצרות חג הפסח, שזה היה סכום גדול ונכבד עד למאוד.

יש לציין: כשהתקרב רבי סנדר לדרכו של רבינו, התפלאו והשתוממו עליו כל מכיריו, באמרו איש לרעהו, מה היה לו לרבי סנדר שנהפך לחסיד ברסלב, כי היה סוחר גדול והיה מרבה בבדיחותא, ופתאום נהפך לעובד ה' מופלג... ובעבודתו התמנה; ראוהו בערב שבת בחצות היום, בעוד שישבו חבריו הסוחרים בחנויותיהם ועסקו במסחרם כהרגלם, הולך לבוש בבגדי שבת לבית הכנסת, לקבל את קדושת השבת... ויהי לפלא בעיניהם.

'בכל עבודתו' (שמות כז יט)

עבדת בחינים – ואתה אוכל בחינים !

כך נשא רבינו את משלו: הולך לו אדם בדרך. השמש קפחה על ראשו ורגליו צָצקו, גרונו נִשְׁתֵּה בצמא, וקִרְבֵּיו המו מרעב. אבל בכפר הקרוב, ידע, מתגורר מכניס אורחים נודע, שליבו רחום וידו רחבה, שולחנו ערוך - וכל אורח מתקבל בברכה.

הגיע, ופסעו ברחוב החוצה את הכפר, ראה יהודי עומד בחצר. עלה פרקה שם גזעים כרותים עבור החורף הממשמש ובא. פנה ושאל היכן מקבלים כאן ארוחה חמה ומזינה.

אמר היהודי: "עבור ארוחה, יש לעמול. עזור לי לבקוע את הגזרים לכפיסים, ותקבל לאכול". תמה: 'וכי זו הכנסת אורחים המהוללת!' אך לא הייתה לו ברירה, בעל הבית נתן לו גרון, וחגר שארית כוחותיו לבקוע העצים להסקה. עמל בפרך, עד שסיים מלאכתו. כנסו היהודי לבעל הבית.

שמח בעל הבית, ואמר לו שילך אל הבית ממול, שם יקבל מבוקשו. שרץ רגליו, כואב ודואב, והתקבל בכבוד ויקר. הוליכוהו לשולחן הערוך והגישו לפניו סעודה כהלכתה.

וכשנאנח; חרד בעל הבית: "מה לך נאנח. האם משהו אינו מוצא חן בעיניך?!"

"לא ולא" ענה, "אבל נזכרתי כמה קשה עבדתי בשביל ארוחה זו!"

"חידות לי דברך". אמר בעל הבית. סיפר לו דברים כהוייתן; כמה עמל - בבקוע גזרי העצים. הבין בעל הבית - מכניס האורחים: שממול ביתו מתגורר קמצן שהעביד את האומלל בפרך. והורוהו לביתו של שיכנו הנדיב... נָד לו, ואמר: "רבי יהודי, עבדת בחינים – ואתה אוכל בחינים..."

כך, סיים רבינו: קצובה הפרנסה מראש השנה (ביצה טז). והבורא יתברך נדיב כל כך, ועורך שולחנו לפני כל אחד (קידושין לב:). והאנשים סוברים שבעמלם ועבודתם הם ניוונים...

יצרתי-ו יצירה. עשיתי-ו עשיה. וזה: 'לי - לשמי' - נגד הארבע עולמות המרומזים בפסוק זה: 'כל הנקרא בשמי' - עולם האצילות, שכולם נכללים בו כידוע.

"וכן תעשו" (כ"ה ט)

בדברי רש"י 'לדורות'. ואפ"ל שזה מרומז בפסוק; ב' בתי המקדש יחד עמדו: שמונה מאות ושלושים שנה. ועוד: עשרים ושנים - על מקום בית המקדש המרומז בפסוק: 'וישכב במקום' - יש כ"ב (תיקוני"ז י"ח. ליק"מ ע"ט ב) שיחדיו עולים במספר של: 'וכן תעשו'. וזהו: 'לדורות' רמז על בית המקדש שיהיה בהמשך לדורות.

"ועשית ארון" (כ"ה ז)

'ארון' אותיות 'אור' נ'. רמז על התורה - תורה אור. ו'חמישים' שערי בינה.

"ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" (כ"ה ח)

ב' פעמים מרמוז: שכנת שם ה'. 'לי', 'וישכנתי'. כנגד ב' פעמים 'אני ה' בסיום מלאכת המשכן (פי' תצוה): 'וידעו כי אני ה' אלוהיהם... לשכני בתוכם אני ה' אלוהיהם'. ו'סוף מעשה במחשבה תחילה'.

"והיה הכרובים פרשי כנפים למעלה סוככים בכנפיהם על הכפורת" (כ"ה ט)

על אף שפרושים כנפים למעלה, יש גם לסוכך עמם כלפי מטה, לא לשכוח מהעולם העשייה מה שמוטל על כל אחד דבר עשייתו. וביותר בענייני חינוך, שהכרובים היו להם פני 'תינוק', וכבר מובא מהמר"ם שפירא ועוד, שמרומז כאן ענין החינוך, לא לשכוח מחמת עבודת ה' את 'חינוכם'.

"ועשית מנורת זהב טהור מקשה תיעשה המנורה" (כ"ה י"א)

'זהב' רומז לתורה (מדרש כלה ח'). מנורה רומזת לחכמה שהיה בצד דרום, ו'הרוצה להחכים ידרים' (בבא בתרא כה:).

על האדם לעשות את שלו בלימוד התורה - להביא את הזהב. אך החכמה זה משמים. וכדברי חז"ל על תורה: שהרבה מיעטו בסחורה והרבו בשיבה, ולא הועיל להם - אלא יבקשו רחמים ממי שהחכמה שלו שנאמר (משלי ב-1): 'כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה. וזהו: 'תיעשה' - פרש"י: 'שלא היה כאן מעשה, שהקב"ה אמר לו השלך את הכיכר והיא נעשה מאליה - רמז לחכמת התורה שנעשה בתפילה ובסיעתא דשמיא, וכמבואר בהרחבה הקשר בין תורה ותפילה.

"והיה המשכן אחד" (כ"ו ו')

ע"פ דברי מוהר"ני"מ (השכמת הבוקר א, ט) שע"י התכללות כלל הנקודות טובות שבישראל, נבנה המשכן באחדות ית', ונתייחד קוב"ה ושכנתיה. וענינו רמזו בתיבת 'אחד' שבפסוק זה, שגמטריא 'י"ג' - 'אהבה'. ו'י"ג' מדות של רחמים, המרמוזים על: אהבתו ורחמנותו ית' - ענין 'נקודות טובות'.

"עצי שטים עמדים" (כ"ו ט"ו)

בזמר 'בר יוחאי' למקובל רבי שמעון לביא: "עצי שטים עומדים, לימודי ה' הם לומדים" ובפירושים (רזא דבר יוחאי, ועוד) מדברי הוהר (ח"ב קל"ט) ש'עצי שטים' רומזים לסודות התורה - לימודי ה' - הנמשכים ועומדים על 'צנח והוד'. וזה 'עמדים' (עם הכולל) גמטריא 'צנח והוד'.

ואפשר להוסיף: ע"פ דברי רש"י (כ"ה ו'): שהיו להם: עצי שטים בזכות יעקב אבינו. יעקב הוא ספירת: 'תפארת', ו'התורה' ב'תפארת' כידוע, וזהו ענינו של: עצי שטים - סודות התורה.

**ימי חיינו מלאים
בהרבה צבעים
יפים ומגוונים.
לא נתעלם מהם
- גם בימי צרה
ומצוקה !**

**"זהב וכסף ונחושת
ותכלת שבמשכן, הם
הגוונים עילאין,
שהם הטוב שיש
בכל אחד מישראל,
בחינת: ישראל אשר
בך אתפאר."
(ליקוטי הלכות)**

מוסדות ברסלב 'אהבת משה'
ע"ש מוהר"ן מברסלב זיע"א

המוסדות הוותיקים והמנוסים דוברי לשון הקודש למעלה משלושים שנה בהכוונת זקני אנ"ש צ"ל ושיבלט"א

הננו שמחים להודיע

שהחלה ההרשמה לשנה"ל תשפ"ד

לכיתות גן ומכינות, תלמוד תורה,
שיבה לצעירים, הישיבה הגדולה

וחפ"ז ב'ידינו יצליח בהמשך חינוך בנינו לתורה, חסידות ויראת שמים בדרכי רביה"ק הנ.מ.ה. זיע"ע

לפרטים וקבלת טפסי רישום
02-5829920